

ТРИЗБУК-REVUE HEBDOMADAIRE: TRIDENT UKRAINIENNE

Число 13 (613) Рік вид. XIV. 27 березня 1938 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 27 березня 1938 року

Діти наші — надія наша. І молодий доріст український на чужині уявляє з себе вельми цінний капітал для майбутнього нації, при умові, звісно, відповідного його приміщення, правильного збереження й належного використання.

Знання чужих мов, здобуте на еміграції, безпосередня й на власній практиці знайомість з життям, побутом і досягненнями тієї чи іншої культурної країни, досвід сучасної європейської науки й техніки, — те, чого нам так бракувало раніше, що нам так потрібне й так придатися може при відбудові нової вільної України. І те все, що може й повинна принести рідному краю молодь, яка здобуває освіту на чужині, ще збільшує вагу того капіталу духовного.

Та капітал той не піде марно для нас лише при умові, що молоді кадри не втратять зв'язку з рідним краєм, не потонуть у чужому морі, яке їх звідусіль заливає, загигаючи на завжди для свого народу.

Тому-то однією з найболючіших турбот, одним із найпекучіших і найтрудніших завдань наших на еміграції єсть збереження для рідної справи того доросту, організація для нього своєї школи, своєї освіти.

Школи недільні й четвергові, як, наприклад у, Франції, школи постійні, як ім. Лесі Українки у Варшаві, як гімназії в Станиці Українській коло Калішу, в Моджанах коло Праги,

як Бурса ім. Симона Петлюри в Перемишлі, дбають по спроможності своїй, щоб запобігти цьому лиху. Та їх не вистачає.

Щоб дати дітям знання рідного краю, його мови, письменства, географії, — треба використовувати кожну хвилину, вільну від обов'язкової науки в чужій школі.

Особливо не можна тратити нагоди, яку що-року дають шкільні вакації: український пласт, організація своїх таборів літніх на чужині, з заздалегідь розробленим систематичним планом навчання й вправ, як виявляє досвід, являється одним з найкращих для того засобів.

У свідоміших, культурніших і організованіших націй вже давно, за аналогічних обставин, малеча еміграційна мала б змогу хоч на час, влітку подихати рідним повітрям, з головою пурнути в свою національну атмосферу: земляки наші в Польщі, Румунії, Чехословаччині добре б діло зробили, даючи на літо притулок малим гостям з далекої сторони. Виміна дітьми під час ферій і на науку між різними країнами давно вже ввійшла у вжиток освічених народів. Чому не завести такої виміни між нашою еміграцією й українськими землями? Не легке це діло, надто серед наших злиднів, багато перешкод — і паспортних і грошових, трудне діло, але не неможливе при добрій волі й витривалості. В кожному разі, в межах однієї якої держави, де єсть автохтонне українське населення і разом з тим перебуває й еміграція з Великої України, це річ цілком можлива й не така вже трудна до здійснення. Над тим слід задуматися й до того взятися. І що швидче, то краще. Думаємо, що в цьому напрямку батьки емігранти, й еміграційні школи, і пласт мають право рахувати на справжню допомогу, допомогу ділом з боку земляків наших, які живуть у себе вдома, з боку освітніх товариств на українських землях, з боку красивого громадянства, того громадянства, якому поруч з своїми місцевими не можуть бути чужими й справи загально-українські.

А такою саме й єсть справа, що ми її порушили вище, — справа збереження доросту нашого на чужині й використання його для України.

77-у річницю смерти Тараса Шевченка вшанувала й українська еміграція в Парижі, склавши, як і що-року, пошану пам'яті великого національного поета й пророка нашого визволення.

В п'ятницю, 11 березня, 26 лютого старого стилю, саме в день смерти поета, — за спокій душі його одправлено було в Українській Православній Церкві панахиду. Служив настоятель Української Православної Парафії у Франції протоієрей Іларіон Бриндзан, який перед початком служби звернувся до присутніх з коротким та змістовним і глибоким словом. Вияснивши місце в нашому житті й боротьбі огненого слова Тарасового та підкресливши вагу традиційних поминок його, пан-отець закликав усіх до об'єднання коло невмірущих ідей Шевченкових в спільних змаганнях за волю й державність України.

Одправа рідною мовою, слово отця настоятеля, прегарний спів хору під орудою пана Миколайчука витворили відповідний настрій, глибоко проймаючи серця вірних.

За оновлення давнього звичаю, що так глибоко ввійшов в українське життя до революції й займав у ньому таке видатне місце, треба бути щиро вдячним пан-отцеві І. Бриндзанові, який пильнує, коли на те єсть хоч яка можливість, молитвою в церкві відзначити наші національні свята саме того дня, коли вони припадають.

Шевченкові панахиди тепер закордоном набувають особливого значіння й значіння подвійного: для українців, що їх доля відірвала від рідного краю й закинула на чужину, вони, одновляючи здавна встановлену традицію, оживляють і посилюють зв'язок незримий з далекою отчизною. І саме тому, що на поневоленій Україні безбожна влада московська позбавляє нарід наш того дня, як і завжди, можливості прилюдно й урочисто молитися за великого сина української землі, ще потрібнішою, змістовнішою й голоснішою стає Шевченкова панахида що-року там, де волю сумління не обмежено і де її не зв'язано.

Панахиду в Парижі влаштовано заходами Генеральної Ради Союзу Українських Еміграційних Організацій у Франції, покриття видатків перейняла на себе Українська Бібліотека імени Симона Петлюри.

3 квітня Українська Четвергова Школа в Парижі влаштовує Шевченкове свято. Впорядження свята саме школою, дітьми підкреслює культурний момент в Шевченкових роковинах, їх загально-національний характер і це дозволяє всім землякам, не засліпленим до краю взаємною виключністю й ворожнечою до инакомислячих, об'єднатися без різниці поглядів, переконань і уподобань разом із малими школярами в пошані перед пам'яттю генія нашого слова, пророка незалежної України.

ПЛАСТОВЕ СВЯТО КРУТ У ПАРИЖІ

Цілоком недавно наша еміграційна молодь у Парижі зорганізувала два пластові гуртки — Радіо-Телеграфічний Пластовий Гурток хлопців та Дівочий Пластовий Гурток Червоного Хреста «Україна», — поширюючи таким чином сітку української пластової організації у Франції.

І другі з черги свої сходини паризькі пластуни й пластунки присвятили пам'яті героїв Крут. Нова молодь, що рветься й готується до майбутніх чинів для України й українського народу, віддала пошану своїм попередникам, які в святому горінні двадцять літ тому віддали під Крутами своє молоде життя за велику ідею свободи й незалежності рідного народу; які були доконали в своєму молодечому запалі чину, що відкрив в сучасній історії в сь о г о українського народу нову сторінку, коли він знову для справи визволення став приносити життя своїх дітей у збройній боротьбі.

Історія хотіла, щоб цими його дітьми, що першими віддали тепер свою кров у бою з москалями, були як раз наймолодші діти, щоб це була молодь.

Пам'ять тієї крутянської молоді, з почину студентських організацій на чужині, шанує й завжди шануватиме вся Україна. Що-року у нас тепер влаштовуються скрізь, де є українські організації, свята пам'яті крутянських героїв. І свято Крут стало вже традиційним, загальним українським святом.

Але цього року між усіма тими святами, академіями, сходинами, що їх влаштовують наші люди на чужині, звертає на себе увагу ще одне, яке влаштувала наймолодша наша еміграція, зорганізована в Пласті.

Пам'ять високопатріотичної, але, на жаль, тоді нечисельної молоді, що мусіла загинути, щоб кров'ю своєю кричати в український народ на всі прийдешні часи й кликати до формування й організації сили, пам'ять тих світлих молодих українських героїв вшановує тепер нова молодь, що клич той чує, його розуміє та готується до майбутнього чину, на виконання якого піде вже не сотнями, а великими тисячами, не для того, щоб принести себе в жертву, а для того, щоб побідити й здобути.

І це дійсно так, бо кожний пластовий гурток — це не сім чоловік дітей. Це їх тисяча. І тих п'ять пластових гуртків, які ми до цього часу маємо у Франції — це ціла майбутня юна українська дивізія, яка з часом стане за рідний край, коли того буде потреба. Коли б думку цю зрозуміли ті, од кого залежить успішність праці організаторів нашої молоді в Пласті, а передусім, розуміється, самі батьки наших дітей, Україна раділа б за них.

І дійсно, коли перед війною ми організації нашої молоді не мали, а спромоглася вона на Крути, з де-кількома сотками юних

учасників, то скільки тисяч їх могли б там бути, коли б перед революцією ми мали поширений Пласт? І чим тоді могли б бути для нас ті самі Крути? Може не лише па́нахиди та жалібні академії ми тепер справляли по тих, що там загинули, а поєднали б те все разом із святом блискучої під Крутами перемоги.

* * *

Пластове Свято Крут у Парижі, що відбулося в неділю, 20 березня с. р., почалося пригаданням пластунам інженером С. Нечаєм тих умов, в яких наша збройна визвольна боротьба почалася 1917 року, як на фоні тих умов прийшло до Крут, яке значіння Крути для нас мають і які висновки вони нам, особливо молоді нашої, наказують зробити.

Треба бачити, як подібні бесіди наша молодь приймає, треба відчувати, що вона чує і як реагує на відповідне представлення їй таких наших історичних подій, щоб зрозуміти всю необхідність влаштування подібних окремих національних свят для молоді у відповідній обстановці, з відповідним, спеціальним програмом; треба все це зрозуміти, щоб не обмежуватись тим, що дітей лише привести на таке або інше національне свято, влаштоване дорослими.

Після бесіди інж. С. Нечая пластуни й пластунки вшанували пам'ять героїв Крут вставанням. А потім спільно склали листа до всієї української молоді на чужині, який в остаточній редакції представився так:

«До всієї української молоді на чужині!

Згадуючи сьогодні пам'ять героїської української молоді, що під Крутами віддала за Україну своє життя, засилаємо вам усім наше сердечне привітання та закликаємо до організації пластових гуртків і до об'єднання в одній великій українській пластовій родині для того, щоб нові Крути були побідними!

Скоб! »

Прийнявши ще постанову про внесення кожним членом паризьких пластових гуртків по 10 фр. до Пластової Каси, під яку пластуни таким чином самі закладають першу основу, решту часу сходин присвячено було пластовій роботі.

Бо лише праця постійна приведе до тих побідних Крут.

Богдан

НА ВЕЛИКДЕНЬ

Замість особистих візитів і листовних привітань встановленням звичаєм складайте пожертви на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі

ДЕСЯТЬ РОКІВ ІСНУВАННЯ І ПРАЦІ

(Лист із Білостоку)

22 січня 1928 року невеличка громада, що складалася ледви з 6 осіб, зійшовшись ухвалила вважати себе за ініціативну групу до зорганізування розпорошеної в Білостоці і його околицях української політичної еміграції. Було вибрано президію в складі С. Мартинюка і Л. Макаревича, яка на сходах 15. II. 1928 р. була поширена й складалася вже з голви інж. С. Момота і членів п. п. Л. Макаревича і Ю. Богдана.

Від 8 липня 1928 року група приймає вже організаційні форми УЦК. Найінтенсивніше життя Відділу розвинулося на початку існування організації. Розкидані по різних кутках великого міста й околиць, почали прилучатися до організації переважно козаки, рідше — старшини. Велику заслугу при об'єднанні емігрантів поклав тут соти. Л. Макаревич, який, живучи в Білостоці від 1922 року, найкраще «орієнтувався в терені». Зате інженери, виховані в Українській Господарській Академії в Подбрадах, внесли до організації національне усвідомлення й наукові відомості та організаційний досвід.

Протягом зими 1928-29 років було зорганізовано й переведено власними силами систематичний курс українознавства, що відбувався щонеділі. Крім того, відбувалися й нерегулярні відчити на різні теми, які торкалися як історії, так і різних актуальних біжучих питань.

Ця інтенсивна культурно-освітня праця, яку було вложено на початку існування організації, мала велике значіння в дальнішому житті Відділу, бо вже на самому початку дала його членам ідейно-національний фундамент, з якого Відділ ніколи вже потім не сходив.

На протязі десятилітнього свого існування Відділ не знав жадних інтригансько-опозиційних заколотів, а спокійно провадив свою скромну роботу. В ньому завжди переважало стремління міцніше об'єднати своїх членів та широкою національно-усвідомлюючою працею паралізувати навіть можливості виведення членів Відділу на манівці.

Проводячи біжучу організаційну роботу, Відділ трубувався про охорону прав своїх членів та допомагав в міру можливостей їм при підшукуванні праці.

На протязі 10-ти років існування Відділу в різні часи було в ньому до 60 дійсних членів, які приймали участь в організаційному житті Відділу і користувалися його опікою. Належить тут зазначити й те, що Відділ ніколи не давав своїм членам грошових допомог, бо будуючи своє організаційне життя власними силами, він ніколи й не розпоряджав грошми, з яких можна було б роздавати допомоги. А тому й у відношенні членів до Відділу ніколи не було слідів матеріального зацікавлення. Ті, що сподівалися від організації «щось одержати», або відійшли від неї на початку, або й зовсім до неї не приставали.

Зате ті, що були й залишилися членами організації, засвідчили своє відношення до неї в касовій книзі Відділу, в якій за 10 років його існування записано різних поступлень від членів на загальну суму біля 5.000 зол. То були ті п'ятидесятигрошові внески, рідко більші, членські внески та різні збірки по підписних листах, які переводив Відділ.

Все вищезгадане дає підставу вважати, що Відділ сумлінно виконав свої маленькі завдання і був нормально працюючим колісцем в загальній організаційній машині української еміграції. І свідомість цього наповнює задоволенням серця його членів та додає енергії й витривалості до дальшої праці.

В останні часи Відділ кількісно зменшується. Він переживає вплив своїх членів до інших місцевостей для підшукування заробітків. Він тепер нараховує 20 дійсних членів, з якими вступає в 11-ий рік свого існування, але розміру й темпу праці не зменшує, вважаючи, що тільки

праця, кожного на своєму місці, може й зовсім скромна, дасть у своїх наслідках здійснення наших прагнень — осягнення незалежності для Українського Народу.

С. Момот

Д-р ДІТРІХ ПЕРЕД ДИПЛОМАТАМИ Й ЗАСТУПНИКАМИ СВІТОВОЇ ПРЕСИ

(Донис власного кореспондента з Берліну)

7 березня с. р. перший раз цього року відбулося традиційне прийняття, яке влаштував у Берліні державний провідник Альфред Розенберг, начальник заграничного політичного бюро націонал-соціалістичної партії. В розкішних саях «Адльону» зібралися представники дипломатичного корпусу, заграничної преси, провідники партії, уряду, війська. По короткім привітанні гостей, Альфред Розенберг віддав голос доктору Дітріхові, державному начальникові німецької преси.

Д-р Дітріх у своїй річевій промові торкнувся пекучої теми теперішнього бурхливого часу, а саме : завдання преси у взаємовідносинах держав і шкідливості преси, яка знаходиться в невідповідальних руках, особливо жидівських, що через свідому брехливість систематично затроює й загострює взаємовідносини по-між народами.

Слушно зазначив д-р Дітріх що «немає свободної преси в цілому світі», бо-ж не можна собі уявити, щоб якийсь часопис, що має певний політичний напрям, міг поміщати дописи свого кореспондента, які не згоджуються з напрямними видавця. Преса, яка знаходиться в посіданні певних політичних груп, чи то поодиноких політиків, служить лише їх власним інтересам і дописувач мусить дати такий матеріал, який їй підходить. Отже жадна сила моральна не змусить її стати на шлях, який розходить з її власними інтересами. Висновкі д-ра Дітріха слушні. Велике завдання виконує преса лише тоді, коли стоїть на сторожі інтересів своєї нації, держави. Така преса полегшує працю дипломатам і урядам, допомагає в створенні сприятливої атмосфери між народами. «Ш а н у й л ю б о в д о б а т ь к і в щ и н и ч у ж и х , а с в о ю б а т ь к і в щ и н у л ю б и», — каже д-р Дітріх,— це є фундаментом до взаємної пошани-довір'я між націями і це прислужиться до пацифікації нездорової і шкідливої для кожної нації атмосфери брехні й образ.

Німеччина тепер спромоглася на те, що ціла преса стоїть до послуг нації і держави, а не політиканів, того чи іншого зафарблення. Це не значить, що не вільно висловлювати своїх думок, які не є думками націонал-соціалістів. Противно, кожна здорова думка, що має на меті добро нації-держави, є цінною.

Можна вітати виступ д-ра Дітріха, який він зробив що - до позитивної співпраці світової преси для добра націй. Присутні нагородили доповідача рясними оплесками.

Серед присутніх було помітно амбасадорів турецького, польського, італійського, послів Норвегії, Литви, Чехословаччини, Швейцарії, Греції, Іраку, Латвії, Афганістану, Мад'ярщини та ин.

П. Дмитренко

З МІЖНАРОДНОГО ЖИТТЯ

— В Європі

Європа заклопотана, розбурхана, зденервована. Доконала злука Австрії з Германією вдарила по всіх її невралгічних пунктах, і вони, що неначе-то на якийсь час були притухли, знову ожили, заболіли й загрозливо заворушились. Так, за зміною погоди, нагадують про себе воякам їх старі рани, і болить од того ціле їх тіло. Перейдемо коротко головніші з тих пунктів, зачинаючи із заходу на схід.

Іспанія. Цілу зиму війна там ішла мляво. Причиною тому були найбільше зимові бурі та морози, що часто роблять які-будь ширші операції впрост неможливими. Відновлення бойового чину чекали пізніше — на справжню весну. Але воно прийшло раніше, сталось несподівано і припало як раз більше-менше на час аншлюсу. У боротьбі наявно перемагає ген. Франко, і його війська, вирушивши з відвойованого Теруеля, прямують до Середземного моря, загрожуючи тим перервати всяке суходольне сполучення Мадриду й Валенсії з Барселоною й з цілою Каталонією. Коли це станеться, — а дуже правдоподібно, що незабаром до того дійде, — це буде катастрофа для валенсійського уряду, бо йому не залишиться нічого иншого тоді, як кинути Мадрид і Валенсію на Божу волю, а самому переїхати до Барселони. Але тоді й доля Барселони припечатана — країна ця маленька, для більшої боротьби не пристосована й ніякі інтернаціональні бригади справі не допоможуть. Опановання цілої Іспанії військами ген. Франка буде тоді вже лише питанням певного часу. Таке становище викликає зараз найбільше обурення в де-яких секторах англійської та французької політичної опінії. Опозиція в англійському парламенті, можна сказати, просто не дає жити британському урядові, намовляючи його припинити свою політику не-втручання до іспанських справ і стати одверто по стороні противників ген. Франка. Пояснити це можна мабуть таки лише тим, що це все-ж опозиція, яка може собі дозволити захоплюватися ідеологічними моментами, бо фактично можлива остаточна перемога ген. Франка не загрожувє англійським інтересам ні в самій Іспанії, ні в Середземному морі. Тому то британський уряд так стоїчно переносить парламентські атаки своєї опозиції, ба навіть, — як останні відомості говорять, — продовжує успішні пересправи з Італією як раз по всіх питаннях, що торкаються Іспанії й того-ж таки Середземного моря.

Інакше стоїть справа у Франції. Тут проти ген. Франка обурені не лише ті, найлівіші, що належать одночасно й до урядової французької коаліції, й до Інтернаціоналів. Для сучасної Франції перемога ген. Франка — явище справді небезпечне, особливо на випадок війни. Бо-ж таки,

— аншлюс, утворивши спільний італо-германський кордон, дає можливість, в часи війни, напасти на Францію не лише на Рейні, а й далеко на півдні, — у північній Африці, — *via Бренер — Сіцілія*, од якої до туніських берегів усього якихось 150 кілометрів. Поява третього кордону, який есентуально доведеться боронити, на Піренеях, і війська ген. Франка в Західньому Мароко, — справді невтішна річ. І виходить на сьогодні така нестворена ситуація: англо-французька антанта неначеб-то тверда й непорушна, автім випадає так, що французький уряд мусить ніби-то сполгатись не стільки на британський уряд, скільки на його опозицію. Кашу заварено густо й ковтати її буде тяжко. — а доведеться.

Чехословацьчина. В європейській уяві, по зв'язку з аншлюсом, якось сама собою утворилася думка, що негайним далішим кроком Адольфа Гітлера буде ультиматум Чехословацьчині з метою включити цю державу в орбіту германської протекції чи германських впливів. Непомогла навіть і заява германського вождя, що він не має ворожого ставлення до Чехословацьчини. Із дня на день чекали в Середній Європі того ультиматума, а внаслідок — якогось аншлюсу чи звичайної війни. Європейська опінія і в цьому питанні поділилася, — більше-менше по тих самих лініях, як і в справах іспанських. В Англії по боці Чехословацьчини в рішучий спосіб стала ціла опозиція, а уряд зайняв іншу позицію: ніякого зобов'язання на користь Чехословацьчини. У Франції навпаки, Чехословацьчина союзна країна, і французький сучасний уряд з цілою силою підкреслює, що він, на випадок чогось, дасть їй усю реальну, можливу для Франції допомогу. Обізвався здалека і союзні совіти, обіцяючись, устами тов. Літвінова, прийти з великою допомогою Празі, хоч би для того, як він висловився, і довелось *п р о б и в а т и к о р и д о р* через ту чи іншу державу. У повітрі неначе справді запахло війною, бо заговорили та одбували наради не тільки дипломати але й генеральні штаби. Автім, жадного ультиматуму не було, війна не почалася, і здається, що коли вона колись і зачнеться, то не з цього приводу. Про що тут ходить? Ходить не про злуку чи анексію, бо-ж чехи такі чехи, а не німці, як австрійці. Таке велике й таке національно тверде чужеродне тіло в складі Германії було б німцям не вигодною, а зайвим тягарем. Справа може йти лише про землі, заселені німцями. А поки що германські претензії до Чехословацьчини обмежуються вимогою автономії для судетських німців у складі Чехословацької держави. Але чехи не мають жадної волі задовольняти цієї вимоги, бо добре розуміють, що за тим автоматично прийшло б до появи прихильних до Адольфа Гітлера німців у чехословацькому уряді, а разом з тим і до фактичного германського контролю над чехословацькою закордонною політикою. Що це так, видно вже з того, що й зараз вже, як умову добросусідських взаємин, Германія ставить відмовлення Чехословацьчини од союзу з совітами. Становище і на сьогодні ще дуже напружене, але вряд чи з цього приводу може виникнути збройний конфлікт. Чехословацьчина, явна річ, буде його уникати, як може, а німцям він неначеб-то непотрібний. Бо-ж Чехословацьчина, навіть і несприятлива, не може сама ні в чому пошкодити Германії в її планах ку Подунав'ю, ні на Сході Європи. Автім, ціла справа, на час, коли писано ці рядки, в току, і того чи іншого остаточного вирішення поки-що не видно.

Л и т в а . Цілком несподівано оживився і зараз-же загас і цей невралгічний пункт, такий близький до ССРСР, а до певної міри і зв'язаний з ним. Зачалося все з дрібного прикордонного випадку — польська та литовська варті посварилися й одного з польських вояків було вбито. Пересправи з цього приводу не довели ні до чого, і польська дипломатія використала цей факт, щоб поставити ультимативно цілу справу польсько-литовських взаємин. Як вдомо, тих взаємин впрост не було, починаючи з р. 1922, коли ген. Желіговський окупував Вільну й прилучив її до Польщі. Литва не могла з тим нічого зробити, але не замирилась і з того часу знаходилась із Польщею в стані війни. Жадної війни, явна річ, не було, але не було й ніяких зносин не лише дипломатичних, але й звичайних поштових чи комунікаційних. Потяги спинялися далеко перед кордоном, торгівля бу-

ла заборонена, а переходи і станції на кордоні заросли кущами, травою, навіть уже й лісом. Польща тому поставила Литві ультимативну умову — одтворити нормальні відносини, призначити дипломатичні представництва, встановити поштові, залізничні сполучення, одновити торговлю й таке інше. Литва вагалася, радилася з послами — французьким, англійським, совітським то-що, і зрештою погодилася на все. Інцидент зліквідовано, і в пресі з цього приводу зауважують, що ця велика поразка не стільки Литви, скільки совітів, які начеб-то все робили для того, щоб Литва не здавалася, а зачинала війну. І якась правда в тому єсть, бо польсько-литовське замирення означає разом з тим і дальший крок до закінчення того охоронного проти СССР державного ланцюгу — од Балтики до Чорного моря, над організацією якого польська дипломатія працює давно і в якому Литва робила, так мовити, глибокий прорив у Балтиці. Тепер той прорив має бути ліквідований.

Пропозиція тов. Літвінова. Совітська дипломатія, що до цього часу якось була примовкла, не могла не використати останніх європейських труднощів для своїх цілей. Її пальці видно всюди: в Іспанії, Чехословаччині, Литві, — але особливо виразно позначилися вони у зв'язку з аншлюсом. Товариш Літвінов з приводу цього факту знайшов вчасним зробити пропозицію скликати конференцію так званих демократичних держав, яка б поставила собі метою боротьбу з так званими фашистськими державами. Тоб-то задумав він організувати «протифашистський» ідеологічний блок, на зразок блоку, що вже існує, а саме антикомуністичного. Послав він цю пропозицію, як подають газети, лише кільком державам, а саме з великих — Франції, Англії й Сполученим Штатам, а з менших — Чехословаччині. Франція вже ніби-то відповіла, що принципіно вона згодна, але що ціла справа ще не готова, і треба її добре, як то кажуть, розжувати. Англія зустрінула цю пропозицію з ніяковістю і здивуванням, бо відомо всім, що до жадних блоків вона не має охоти й не потрібує вступати. Америка впрост замовчала, а про Чехословаччину — не знати, як вона ставиться. Чи вийде що з цього? З певністю можна сказати: не вийде нічого. Крім одного, а саме того, що Європа і цілий світ ще раз пересвідчається, що совітам ходить не про мир, як то тов. Літвінов завжди говорить, а про сварку, про непокої, про конфлікти. Так це й зважено вже значною частиною політичної opinio. А друга частина про цю пропозицію впрост мовчить — така вона невчасна, невдала і так наявно спрямована на загострення міжнародних взаємин в Європі. Але з другого боку, — що-ж совіти можуть зараз іншого робити, як не працювати над вказаним загостренням, бо-ж європейська війна — це єдиний для них шанс вискочити якось із тієї глибокої ями, в якій вони опинилися.

Observer

З П Р Е С И

З газети «Paris-Soir» з 13 березня с. р. довідуємося, що Шолом Шварцбарт, який оце нагло скінчив своє ганебне життя, по-між иншим був

«почесним головою асоціації волонтерів-жидів, колишніх комбатантів».

Обрання підступного убійника, московського агента й колишнього віденського злодія, з якого жидівство намагалося зробити

собі національного героя, почесним головою вищезгаданої асоціації, надто характерне для настроїв воїнствующого Ізраїля, про які нам не слід забувати.

* * *

Розпорядженням тов. Гернандеца, міністра народньої освіти в Барселоні, з наступного року вводиться в каталанських школах обов'язкове навчання... російської мови, як про це повідомляє «L'Intransigeant» з 3 березня с. р.

Для захисників «Іспанської республіки» від «фашизму» один із прикладів безмежної залежності тієї совітизованої країни — од большевицької Москви.

* * *

В газеті «La Tribune de Genève» з 3 березня с. р. знаходимо вельми цікаву статтю Євгена Бачинського про масниці і великий піст на Україні, в якій автор вельми докладно оповідає про народні звичаї, зв'язані з масницями, пущенням і жиливим понеділком, та про особливості великопостних служб в церкві на Україні.

Стаття кінчається запитанням:

«Що тепер zostалося од цих святобожних звичаїв колишнього? Не говорячи вже про совітську Україну, де небагато що з того держиться, в кожному разі відкрито, ці звичаї більше і більше втрачають своє значіння і зникають по-між вигнаннями політичними, розкиданими Європою. Проте в Галичині, на Волині, на Холмщині, на українських землях, що знаходяться під владою польською, так само, як і на Закарпатській Україні, землі широко-українській, хоч її свідомість національна ще мало розвинена, побожно зберігаються ці заповіді минулого».

Добре діло робить п. Євген Бачинський, знайомлючи чужинців з українським фольклором, таким багатим, різноманітним і оригінальним. Можна побажати, щоб його змістовні й живі нариси на ці теми, які він здавна містить у пресі французькою мовою, зведено було до купи й видано окремою книжкою.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ МАЄ ВЛАСНИЙ БУДИНОК

Це число було вже складено, коли з Праги надійшла радісна вістка, що Музей Визвольної Боротьби України купив на власність кам'яницю.

Поспішаємо з тим поділитися з нашими читачами.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Польщі

— Річниця Крут в Білостоці. 29 січня с. р. в домівці Відділу УЦК в Білостоці відбулися збори, присвячені пам'яті героїв, що полягли під Крутами. Пам'ять їх присутні вшанували вставанням з місць. Голова Відділу полк. Л. Писанюк виголосив доповідь про перебіг і значення події під Крутами.

Крути — то був перший збройний виступ після більше, як двохсотлітнього «мирного співжиття» народів українського та московського. Сотками років зацпенювано в школах, в церквах, у війську і в громадському житті психику «братерства» та спільності інтересів, «спільного катюлька». І першою спробою зламати те психичне наставлення і дати початок її переборення — був збройний виступ юнаків під Крутами. На закінчення доповіді полк. Л. Писанюк торкнувся наших завдань на найближче майбутнє.

— Загальні збори членів Відділу УЦК в Білостоці. 2 лютого с. р. відбулися загальні збори членів Відділу УЦК в Білостоці. Збори відкрив голова Управи Відділу полк. Л. Писанюк. Заступник голови інж. Момот в коротких словах пригадав присутнім життя і працю Відділу на протязі 10 років його існування. Збори вислали привітання Панові Головному Отаманові й Урядові УНР та вшанували вставанням пам'ять померлих членів Відділу: бл. пам. інж. М. Довбні. М. П'ятницького, пор. П. Зоренка, Ст. Іюдка та соти. Ю. Забродського.

Після вступу, присвяченого 10-тиліттю існування Відділу, збо-

ри приступили до ділової частини порядку денного. На голову зборів було обрано інж. Д. Савенка, а на секретаря — С. Мороза. Справоздання за минулий рік зложили: голова полк. Л. Писанюк, секретарь П. Фалютинський і скарбник О. Михайличенко.

На протязі минулого року відбулося 7 загальних зборів членів Відділу. Шість відчитів, з яких один про большевицькі збройні сили в Україні, виголосив полк. Л. Писанюк, і другий, про українсько-московські церковно-релігійні різниці, виголосив інж. С. Момот. Відчити ці дали надзвичайно цікаві й актуальні відомості. Урочистими зборами і відповідними доповідями вшанував Відділ річницю: смерті Симона Петлюри, Базару, Крут, 22 січня та Шевченкові дні. Крім того, було влаштовано спільну свят-Вечерю, а також ялинку і Великодне свячене для дітей.

Відділ утримує двох вихованців-сиріт в Бурсі ім. С. Петлюри в Перемислі і на власний кошт вислав делегата на IV делегатський з'їзд. Вплив членських внесків та збірки по підписних листах в минулому році дали до 250 зол.

До нової Управи Відділу увійшли: полк. Л. Писанюк — голова, інж. С. Момот — заст. голови, П. Фалютинський — секретарь О. Михайличенко — скарбник, інж. О. Ковалевський — господарь.

В Маньджу-Ді-Го

— В Українській Національній Колонії в Маньджу-Ді-Го. 13 лютого с. р. в Українському Національному Домі в Харбіні відбулася вистава веселої комедії Зіневича «Пан Штукаревич». Комедію ставив реорганізований де-що гурток аматорів драматичного мистецтва Української Колонії. Гур-

ток запросив знаного в Харбіні українського режисера й артиста п. Віленського на керівника гуртка й перша проба пройшла дуже вдало. Сам п. Віленський грав ролю дяка Пльонди й грав, треба сказати, дуже добре. Із сцени на протязі чотирьох дій лилася стара, вже добре призабута церковно-слов'янська мова наших дяків з минулого століття. Дуже доброю була й п. Першке — дяково дружина.

Загалом усі аматори показали, що вони можуть багато зробити при солідній праці та старанному виконанні. Вистава мала заслужений успіх, зібрала дуже багато глядачів і значно підбадьорила наших аматорів та заохотила до дальшої праці й дальших досягнень.

Тим-же гуртком 26 лютого с. р. було поставлено на найбільшій сцені в Харбіні, у так званому Механичному Зібранні, відому оперету Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Це вже друга в цьому сезоні постановка нашої оперети з метою роздобуття грошей на благодійні цілі не українськими організаціями. Оперета тішиться завжди незмінним успіхом і притягає як найбільше глядачів.

Т. О.

В Китаю

— Свято державности в Шанхаю. 22-го січня с. р. Українська Громада м. Шанхаю відсвяткувала 20-ту річницю проголошення незалежної Української Народньої Республіки. Про це було оповіщено по радіо. Управа Громади видала на цей день ювілейне число газети «Шанхайська Громада», ч. 2.

О 8 годині вечера в мешканні Громади зібралось численне громадянство й представники від грузин, тюрко-татар та литовців. Святочну Академію відкрив голова Громади п. Квашенко і поздоровив присутніх громадян з днем найбільшого українського національного свята у 20-ту його річницю. Довгу промову потім вголосив секретарь Громади п. Сніжний, в якій охопив історію визволь-

ної боротьби українського народу за свою волю й незалежність. Поезії «Золотий Гомін» і доповідь зачитав п. Мілько. Пан Сніжний заграв на бандурі де-кільки пісень, за що присутні нагородили його гучними оплесками.

В надзвичайно ширих і сердечних словах вітали управу Громади і всіх громадян представники грузин — інж. Махарадзе та тюрко-татар — п. Селіхметова. Побажали вони українцям наступного року святкувати цей світлий і великий день у Києві — столиці вільної і незалежної, національної Української Держави, та запевнили, що вони будуть щасливі прибути на це свято до Києва й привітати на рідній землі український народ із звільненням з довгої московської неволі. Гучні оплески й такі самі щирі побажання були їм у відповідь.

Управа гостила всіх присутніх на святі шклянкою чаю, під час якої було проведено збірку грошей на Музей Визвольної Боротьби України в Празі. Збірка дала 16.— місцевих дол.; почесний член Громади п. О. Мельник надіслав на цю ціль 10.— дол.; разом 26.— дол. було надіслано по призначенню.

М. Квашенко

Про «Сім літер»

Коли я писала до «Тризуба» про «Сім літер» Наталії Лівницької-Холодної, з метою хоч би у цита-тах познайомити читачів «Тризуба» з цими прекрасними поезіями, мені й на думку не спадало, що моя оцінка цих віршів буде так швидко стверджена критикою. А проте так сталося. Товариство письменників і журналістів ім. Ів. Франка у Львові признало Н. Лівницькій-Холодній за збірку поезій «Сім літер» літературну нагороду.

Наша поетка ще молода, і таке визнання її творів свідчить, що талант вона має видатний і що на її дальшу творчість можна поклада-ти великі надії, коли, розуміється, вона не обмежиться лише своїм внутрішнім натхненням, а буде

вчитися на творах рідної й все-світньої літератури, буде удосконалювати техніку, буде поширювати зміст своїх поезій.

Після присудження Н. Холодної літературної нагороди її поезії були відмічені кількома критичними статтями, з якими цікаво познайомитися для зрозуміння ухвали журі, яке присуджувало нагороди. Наприклад, «Назустріч» пише про лауреатку, що вона вже займає видатне місце по-між поетками і своє тривке місце між поетами. У неї повне опанування форми, добрий вірш, небуденний підход до своєї тематики. Крім того, «Назустріч» робить порівняння між двома книжками поезій Холодної — «Огонь і попел» і «Сім літер» — і на запитання, яка збірка краща, відповідає, що й одна, й друга мають сильні речі. Але зокрема про «Сім літер» автор все-ж каже, що в ній є такі вірші, що навіть «при підході до них з найгострішим ланцетом сучасної критики можна їх віднести до найкращих річей, які появляються тепер в українській поезії».

«Жіноча Доля» з великою приємністю вітає нагородження «Семи літер» і радіє з огляду на те, що як минулого року (Н. Королева, Ір. Вільде), так і в цьому році (Н. Холодна, Галина Журба) жінки отримують нагороди мало не на рівні з чоловіками.

Критична замітка в «Новій Хаті» каже, що «взяти в руки цю збірку, це вже поетичне пережи-

вання. Гармонія окладинки й змісту. Почуття стилю — це щось рідке й надзвичайне в нашій добі «дреднавів, портів і танків».

«Жінка» для характеристики творчості Н. Холодної наводить слова С. Гордієнського про першу її книжку «Вогонь і попел», що це «перша наскрізь жіноча щира книжка поезій в нашій літературі. Збірка набірає рельєфності й глибини, поезія пливе невимусовно й легко, з великою внутрішньою переконливістю. Це найчистіший ліричний потік поезії».

Про другу збірку Н. Холодної «Жінка» каже, що «про ті почування, які хвилюють усіх українців, авторка вмів співати, як у нас ще ніхто не співав, якимсь по-новому, по-жіночому, з великою ніжністю у спогадах, з щирістю, вищою над усі сумніви, і в своїх полум'яних рядках виливає глибокі й беззастережні почування. Це солов'иний спів, а що може бути чистішого й моральнішого, як спів жінки, що знайшла найбільшу правду, правду свого серця?»

Оце найцікавіші місця з критичних статей про творчість Н. Лівницької-Холодної. Я звела їх до купи в надії, що така доброзичлива оцінка творів молодої авторки підтримає в ній віру в свій талант Божою милістю й послужить стимулом для її дальшої творчості.

З. Мірна

Українська Школа в Парижі

ваштовує в неділю, 3 квітня с. р., о год. 15-ій, в салі

15, avenue Hauche, метро Etoile

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО

на яке запрошує всю паризьку українську колонію.

ОД УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО БЮРА В ПАРИЖІ

(Bureau de Presse Ukrainien, — 24, rue de la Glacière, Paris 13).

Обов'язком усіх українців є давати чужинцям як найбільше інформацій про український національний рух та про боротьбу України за свою незалежність.

Розповсюджуйте всюди б у л е т е н ь французькою мовою Українського Пресового Бюра в Парижі, що виходить кожного місяця, та його к о м у н і к а т и , що з біжучого місяця будуть виходити двічі на місяць.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ ІМЕНІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Комітет ім. Симона Петлюри в Румунії, що заініціював збірку добровільних датків на будову Українського Народного Дому ім. Симона Петлюри в Бухарешті, має намір зробити перший поважний крок на шляху до зреалізування поставленого ним завдання і набути для цього дому терен. Тому він через українську пресу звертається до українського соборного загалу з проханням підтримати цю добру ініціативу своїми цеглинами-датками.

Комітет сподівається, що не знайдеться ні одного українця й ні однієї українки, імени яких бракувало б коли не серед фундаторів, то принаймні серед жертводавців. До почесної книги фундаторів Українського Народного Дому ім. Симона Петлюри в Бухарешті вписують імена й прізвища тих осіб, або назви тих установ та організацій, що одноразово або частинами внесуть одну тисячу румунських левів, або їхню рівновартість в іншій валюті. Властиві або умовні прізвища жертводавців оголошуються в українській пресі.

Зважаючи на існуючі утруднення, зв'язані з пересилкою грошей з однієї країни до другої, Комітет імени Симона Петлюри просить усіх тих, що хотіли б зложити свій даток та не мають змоги самі переслати його безпосереднє до Комітету, повідомляти голову Комітету п. Дмитра Геродота про розмір датку, після чого кожний жертводавець дістане вказівки, на яку адресу належить у кожній країні надсилати гроші. Всіх, що мають підписні листи Комітету, датовані 1937-м роком, Комітет просить в найкоротшому часі повернути до Комітету разом із зібраними датками. Писати належить на таку адресу:

Dmytro Herodot, Strada Delca-Veche, 45, Bucarest IV. R o m a n i a
Всі українські газети просимо це повідомлення передрукувати.

У к р а ї н с ь к и й П л а с т у Ф р а н ц і ї

звертається до всіх приятелів і прихильників пластового виховання нашої молоді з проханням підсилити своїми датками

П Л А С Т О В У К А С У

яку для потреб Пласту заклали самі пластуни й пластунки, вносячи до неї по 10 франків.

Українські пластуни сподіваються, що українське громадянство підтримає їх намагання закласти матеріальну базу під Український Пласт.

Гроші проситься надсилати на адресу: Monsieur S. Nečaj, Conseil Général de l'Union des Associations des Emigrés Ukrainiens en France, 248, rue St-Jacques, Paris 5.

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1938 році по-старому з доповненням складом співробітників, новими видатними літературними силами.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1938 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	550 лейв	300 лейв	150 лейв	50 лейв	25 лейв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ Н. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

В Парижі набувати в книгарні «Maison du Livre», 9, rue de l'Eperon, Paris 6.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9
Для переказів у Франції : «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — **Комітет** Адміністратор : **І. Косянко**

Le Gérant : **M-me Perdrizet**

Imprimerie L. BERESNIAK. 12. Rue Lagrange. Paris (5).